

Nr 312.

Av herrar **Ekman, Carl Gustaf**, och **Kvarnzelius**, med
förslag till lag om ändrad utbildningstid för värnplik-
tiga av 1920 års klass.

Uti sitt den 4 maj 1920 avgivna betänkande och förslag rörande
ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1920 års klass har försvars-
revisionen framlagt följande

Förslag

till

Lag

om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1920 års klass.

Utan hinder av vad gällande värnpliktslag därom stadgar förordnas
härigenom som följer:

§ 1.

Vapenföra värnpliktiga av 1920 års klass, med undantag av dem,
som omnämnas i § 27 mom. 1 B och C värnpliktslagen samt i § 2
denna lag, äro, sedan de blivit inskrivna, skyldiga att under fredstid för
sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan angives, nämligen:

a) vid *fotfolket* i sammanlagt 180 dagar, vilken tjänstgöring, på
sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om 105 dagar, som tager sin början
under första eller andra året, samt

med tre repetitions-(regements-)övningar, var och en om 25 dagar,
före utgången av fjärde året;

b) vid *rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet* samt *fästningsartille-
riet å Karlsborg* i sammanlagt 240 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt
Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om 156 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om 42 dagar under vart och ett av andra och tredje åren;

c) vid *fästningsartilleriet i Boden* och *fästningsingenjörtrupperna* i sammanlagt 240 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om 170 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om 35 dagar under vart och ett av tredje och fjärde åren;

d) vid *fältingenjör-* och *fälttelegraftrupperna* i sammanlagt 240 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om 170 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om 35 dagar under vart och ett av andra och tredje åren;

e) vid *trängen* och *intendenturtrupperna* i sammanlagt 180 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

vid *trängen i egentlig trängtjänst* och *i sjukbärartjänst*:

med en första tjänstgöring om 105 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med tre repetitions-(regements-)övningar, var och en om 25 dagar, före utgången av fjärde eller femte året;

vid *trängen i egentlig sjukvårdstjänst*:

med en första tjänstgöring om 130 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om 25 dagar under vardera av andra och fjärde åren, samt

vid *intendenturtrupperna*:

med en första tjänstgöring om 155 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om 25 dagar under fjärde året;

f) vid *marinen* i sammanlagt 240 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

av de i *allmän tjänst*, *sjötjänst* eller *stationstjänst* inskrivna i en följd med början under första eller andra året, samt

av de i *kustartilleritjänst* inskrivna:

med en första tjänstgöring om 198 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt
med en repetitionsövning om 42 dagar under fjärde året.

§ 2.

Vapenföra värnpliktiga av 1920 års klass, som jämlikt bestämmelserna i § 26 mom. 2 och 3 värnpliktslagen vid fotfolket, trängen och intendenturtrupperna uttagits för utbildning till underbefäl eller fackmän, äro skyldiga att för sin utbildning tjänstgöra i sammanlagt 240 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:
vid *fotfolket*:

med en första tjänstgöring om 165 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt
med tre repetitions-(regements-)övningar, var och en om 25 dagar, före utgången av fjärde året, samt

vid *trängen och intendenturtrupperna*:

med en första tjänstgöring om 165 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med tre repetitions-(regements-)övningar, var och en om 25 dagar, före utgången av fjärde eller femte året.

§ 3.

Oavsett vad ovan i §§ 1 och 2 stadgas angående utbildningstidens längd och fördelning, skall för vapenföra värnpliktiga, som påbörja första tjänstgöringen (tjänstgöring i en följd) under första året, denna ökas med 30 dagar.

§ 4.

Vapenföra värnpliktiga av 1920 års klass, som omnämnas i § 27 mom. 1 B och C värnpliktslagen, äro, sedan de blivit inskrivna, skyldiga att under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan anges, nämligen:

a) vid *hären* i sammanlagt 365 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om minst 323 dagar, som uppdelas på första och andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning under andra året;

b) vid *marinen* i 365 dagar, vilken tjänstgöring på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

i annan tjänst än kustartilleritjänst i en följd med början under första året, samt

i kustartilleritjänst med en första tjänstgöring om 328 dagar, som tager sin början under första året, och med en repetitions-(regements-)övning om 42 dagar under tredje året.

§ 5.

Icke vapenföra värnpliktiga av 1920 års klass äro, sedan de blivit inskrivna, skyldiga att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan angives, nämligen:

a) icke vapenföra, som omförmälas i § 27 mom. 2 A värnpliktslagen, i sammanlagt 180 dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under första eller andra året eller ock med en första och en andra tjänstgöring under de tre första åren, samt

b) icke vapenföra, som omförmälas i § 27 mom. 2 B och C värnpliktslagen, i 275 dagar i en följd med början under första eller andra året.

§ 6.

I den mån sådant finnes för utbildningsarbetets ändamålsenliga bedrivande samt erforderlig häst- och materiellvård oundgängligen nödigt må Konungen beordra erforderligt antal fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga att vid rytteriet, artilleriet, ingenjörtrupperna och kustartilleriet fullgöra sin värnplikt med 210 dagar i en följd.

§ 7.

Därest, på sätt Konungen närmare förordnar, hemförlovning av värnpliktiga skall äga rum viss tid under pågående tjänstgöring, äger värnpliktig, som sådant åstundar, efter därom hos vederbörande militärmyndighet gjord framställning, kvarstanna i tjänstgöring intill utgången av den tjänstgöringsperiod, till vilken han inkallats.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Till stöd för nämnda förslag har försvarsrevisionen anfört följande:

I. Vapenföra värnpliktiga i allmänhet.

A. Hären tilldelade värnpliktiga.

1. Allmänna synpunkter.

Såsom i det föregående framhållits, har såväl Kungl. Maj:t som riksdagen ansett, att, i avvaktan på resultatet av den allmänna revisionen av vårt försvarsväsende i syfte att anpassa detsamma efter folkets bärkraft och den fredliga kulturens behov, en nedsättning bör ske av den i gällande värnpliktslag stadgade utbildningstiden för de värnpliktiga. Beslut härom har jämväl fattats i vad avser den stora huvudmassan värnpliktiga av 1919 års klass, och uti sitt förut omförmälda, den 12 sistlidne februari avgivna betänkande har revisionen framlagt förslag rörande minskning av utbildningstiden för övriga värnpliktiga av samma årsklass.

I enlighet med det revisionen givna uppdraget har revisionen nu att avgiva förslag i fråga om minskning av utbildningstiden för värnpliktiga av 1920 års klass. Vid fullgörandet av detta uppdrag har revisionen tagit 1919 års urtima riksdags beslut och uttalande såsom utgångspunkt för sitt arbete. Revisionen har därför, lika litet nu som då fråga var om avkortning av utbildningstiden för vissa värnpliktiga av 1919 års klass, ansett sig böra i detta sammanhang ingå i någon särskild prövning av den för det framtida ordnandet av vårt försvarsväsende grundläggande frågan, huruvida och i vad mån en inskränkning av våra försvarsanstalter kan anses genomförbar med hänsyn till inträdda förändringar i landets militärpolitiska läge. Revisionen anser sig endast böra åberopa sitt förut gjorda allmänna uttalande, att de efter världskrigets avslutande inträdda utrikespolitiska förhållandena icke synas vara av beskaffenhet att påkalla upprätthållande av någon högre grad av krigsberedskap och att följaktligen ur denna synpunkt hinder icke bör möta att vidtaga de inskränkningar i de värnpliktigas övningstid, som med hänsyn till andra omständigheter kunna finnas vara av behovet påkallade.

I och för erhållande av nödigt underlag för bedömande av utbildningstidens längd för värnpliktiga av 1920 års klass framställde revisionen till vederbörande myndigheters besvarande förut omförmälda frågor rörande tjänstgöringstidens nedsättande till visst antal dagar för de olika

värnpliktskategorierna. Uti sitt i ärendet avgivna yttrande har nu chefen för generalstaben framhållit, att i samma mån som värnplikts-tjänstgöringen minskades vare sig genom avkortning av första tjänstgöringen eller genom indragning av repetitionsövningar eller deras avkortning, avlägsnades målet att vid mobilisering kunna uppställa en operations- och stridsduglig fälthär. De brister i de värnpliktigas utbildning, som bleve en följd av den kortare övningstiden, kunde givetvis icke avhjälpas genom andra åtgärder än fortsatt utbildning. En viss ersättning för den bristande utbildningen av de värnpliktiga syntes dock kunna erhållas dels genom en förstärkt befälskader och stamtrupp, dels genom anställande av civil arbetskraft för ombesörjande av sådana vid truppförbanden förefallande göromål, som borttoge tid från själva utbildningen. Genom dessa båda åtgärder, var för sig eller i förening, kunde det nämligen bliva möjligt att underlätta utbildningsarbetet vid regementen och kårer, varjämte genom ökningen av den fast anställda personalen tillgången vid mobilisering av utbildade f. d. fast anställda komme att stegras. Med avseende å den av revisionen för de särskilda truppslagen ifrågasatta tjänstgöringstidens fördelning och förläggning har chefen för generalstaben framhållit, bland annat, att det i gällande värnpliktslag stadgade antalet repetitionsövningar, så vitt möjligt vore, borde bibehållas, att då det i allmänhet vore nödvändigt att hava värnpliktiga inne i tjänstgöring under hela året, utbildningstiden borde förläggas på det sättet, att huvudmassan av de värnpliktiga fullgjorde första tjänstgöringen under sommarmånaderna och endast mindre kontingenter under vintermånaderna, samt att utbildningstiden för dessa senare kontingenter borde bestämmas 45 dagar längre än för övriga värnpliktiga.

Med avseende å vad chefen för generalstaben sålunda anfört vill revisionen för undvikande av onödiga upprepningar redan i detta sammanhang anföra följande.

Såsom chefens för generalstaben yttrande giver vid handen, äger givetvis ett nära samband rum mellan övningstidens längd och det utbildningsresultat, man vill uppnå. Uppställer man för sig det målet, att den värnpliktige skall för att kunna ingå i fälthären vara i besittning av vissa bestämda kunskaper och färdigheter, måste uppenbarligen utbildningstiden bestämmas med hänsyn till möjligheten att under densamma kunna bibringa de värnpliktiga dessa kunskaper och färdigheter. Under förutsättning att de för närvarande uppställda utbildningskraven jämväl för framtiden måste i allo vidhållas och att den i gällande värnpliktslag stadgade övningstiden till fullo utnyttjas, skulle

man alltså ur militär synpunkt sett icke kunna vidtaga någon i varje fall mera betydande reducering av övningstiden. Emellertid kan revisionen för sin del icke se den föreliggande frågan ur enbart militär synpunkt utan måste taga hänsyn jämväl till andra förhållanden. Såsom redan ovan framhållits har Kungl. Maj:t och riksdagen ansett en avkortning av övningstiden för de värnpliktiga böra vidtagas i avvaktan på resultatet av den allmänna revisionen av vårt försvarsväsende. Såväl ur statsfinansiell synpunkt som med hänsyn till det rådande starka behovet av att kunna åt det under nuvarande förhållanden mera än vanligt viktiga produktiva arbetet ägna alla till buds stående krafter måste en dylik avkortning jämväl anses vara erforderlig. Att därigenom utbildningsresultatets militära värde kommer att minskas, är en konsekvens, med vilken man givetvis måste räkna. Genom att på ett ändamålsenligt sätt vidtaga den omläggning av planer och metoder för utbildningen, som en förkortning av utbildningstiden kommer att nödvändiggöra, torde emellertid så stor tidsbesparing kunna vinnas, att även med den förkortade utbildningstiden ett utbildningsresultat av militärt värde skall kunna uppnås. Revisionen har därför, utan att för närvarande vilja göra något uttalande rörande övningstidens längd i en blivande ny härordning, funnit sig böra föreslå en avsevärd nedsättning av utbildningstiden för den årsklass, varom nu är fråga.

Givet är, att i samma mån som övningstiden för de värnpliktiga minskas, i samma mån framstår angelägenheten av att den fast anställda underbefäls- och manskapskadern hålles fulltalig. Enligt 1914 års härordning skall — fränsett musikpersonalen — det fast anställda manskapet (underbefäl och meniga samt beställningsmän) utgöra:

vid <i>infanteriet</i> : 516 man vid vartdera av Svea och Göta livgarden, 314 vid Gottlands infanteriregemente och 204 vid vart och ett av övriga regementen eller	tillhopa	6,446 man
» <i>kavalleriet</i> : 300 man vid vart och ett av de sex mindre regementena, 527 vid vartdera av Skånska husar- och dragonregementena samt 123 vid Norrbottens kavallerikår eller	»	2,977 »
» <i>artilleriet</i> : 300 man vid vartdera av Svea, Göta, Upplands och Smålands artilleriregementen, 354 vid Vendes och 328 vid Norrlands artilleriregementen, 144 vid Gottlands artillerikår,		

Transport tillhopa 9,423 man

	Transport tillhopa	9,423 man
165 vid Positionsartilleriregementet, 223 vid Bodens artilleriregemente och 112 vid Karlsborgs artillerikår eller	»	2,526 »
vid <i>ingenjörtrupperna</i> : 177 resp. 164 och 146 man vid var och en av Svea, Göta och Norrlands ingenjörkårer, 108 vid Bodens ingenjörkår och 245 vid fälttelegrafkåren eller	»	840 »
» <i>trängen</i> : 62 man vid var och en av de sex trängkårerna eller	»	372 »
» <i>intendenturtrupperna</i>	»	25 »
	<hr/>	
	eller tillhopa	13,186 man

På grund av åtskilliga orsaker, av vilka de förnämsta torde vara att söka på det ekonomiska området, har emellertid den sålunda enligt härordningen fastställda manskapsstyrkan icke kunnat hållas fulltalig utan hava vakanserna år efter år ökats. Enligt vad revisionen inhämtat, funnos vid arméns olika truppslag — fränsett musikpersonalen — den 1 februari 1920 följande antal fast anställda, nämligen:

vid infanteriet	2,600 man
» kavalleriet	1,985 »
» artilleriet	1,303 »
» ingenjörtrupperna	422 »
» trängen	264 »
» intendenturtrupperna	12 »
	<hr/>
	eller tillhopa 6,586 man

Antalet vakanser bland ovan angivet manskap utgjorde alltså i procent räknat

vid infanteriet	59,7 procent
» kavalleriet	33,3 »
» artilleriet	48,4 »
» ingenjörtrupperna	49,8 »
» trängen	29,0 »
» intendenturtrupperna	52,0 »
	<hr/>

eller för armén i dess helhet 50,1 procent

Såsom naturligt är, växla vakanssiffrorna mycket inom de olika truppförbanden. Medan exempelvis vid infanteriet antalet vakanser vid vissa truppförband (Västerbottens regemente, Jämtlands fältjägarregemente, Västernorrlands regemente) uppgår till icke mindre än omkring 74 procent, stannar det vid andra truppförband (Första och Andra livgrenadjärregementena, Älvsborgs regemente) vid omkring 37 procent. Det torde böra framhållas, att vakanserna huvudsakligen förefinnas bland korpraler, vicekorpraler och meniga, under det att furirsgraden i allmänhet hittills kunnat hållas något så när fulltalig. I den mån som furirerna avgå på grund av uppnådd åldersgräns eller av andra skäl, ökas i brist på lämpliga ersättare givetvis vakanserna jämväl inom furirsgraden.

Tydligt är, att nu angivna förhållanden medföra synnerligen stora svårigheter såväl för utbildningsarbetets bedrivande som för den inre tjänstens ordnande vid truppförbanden. Såsom belysande för den nuvarande underbefälsbristen kan sålunda nämnas, att vid ett av sjätte arméfördelningens infanteriregementen endast 2 underbefäl per kompani torde kunna disponeras, då de värnpliktiga av 1919 års klass inrycka till tjänstgöring. Även om förhållandena vid övriga truppförband icke ställa sig så ogynnsamma, ligger det dock i sakens natur, att därest ett nöjaktigt resultat av utbildningsarbetet skall kunna erhållas, åtgärder måste snarast möjligt vidtagas för underbefälsbristens undanröjande. Vari dessa åtgärder böra bestå, kan givetvis vara föremål för olika meningar. Närmast till hands torde ligga att, såsom jämväl från såväl de militära myndigheternas som underbefälets sida med styrka framhållits, vidtaga en genomgripande och med hänsyn till nu rådande förhållanden avpassad lönereglering för det fast anställda manskapet. Förslag härutinnan torde böra framläggas för nästkommande års riksdag i samband med det förslag till en mera definitiv lönereglering, som enligt uttalande i den till årets riksdag avlätna propositionen rörande tillfällig löneförbättring för viss personal vid armén är avsett att då föreläggas riksdagen. Då emellertid staten näppeligen är i stånd att bjuda det fast anställda manskapet sådana löneförmåner, att den med framgång kan upptaga konkurrensen med handel, industri och andra näringar, torde i syfte att trygga manskapsrekryteringen och erhålla ett väl kvalificerat underbefäl, anställningen vid krigsmakten böra göras mera tilldragande genom att bereda manskapet större möjligheter än för närvarande till vidare fortgång på den militära banan samt tillfälle till erhållande av lämplig civil anställning efter avgång ur tjänsten.

På grund av den begränsade tid, som stått till revisionens förfogande, har det icke varit revisionen möjligt att företaga någon mera ingående utredning rörande de åtgärder, som otvivelaktigt äro av behovet påkallade för manskapsrekryterings upphjälpande och underbefälsbristens undanröjande. Revisionen har emellertid under fortgången av sitt arbete städe haft sin uppmärksamhet fästad å denna fråga, och vid utformande av sina förslag till övningstidens förläggning sökt i möjligaste mån taga hänsyn till de för närvarande rådande förhållandena. Genom att, på sätt revisionen i det följande kommer att föreslå, uppdelade de värnpliktiga i särskilda tjänstgöringsomgångar torde sålunda bristen på för utbildningsarbetets bedrivande erforderligt underbefäl komma att göra sig mindre kännbar än för närvarande är fallet.

Såsom revisionen uti sitt den 12 februari 1920 avgivna betänkande rörande minskning av utbildningstiden för vissa värnpliktiga av 1919 års klass närmare framhållit, förekomma vid truppförbanden en hel del handräckningsgöromål av olika slag. Dessa göromål äro i främsta rummet avsedda att ombesörjas av icke vapenföra värnpliktiga. Då emellertid dessas antal är otillräckligt, måste jämväl vapenföra värnpliktiga, till förfång för deras utbildning, i mycket stor utsträckning tagas i anspråk för handräckningstjänst. Givet är, att då man nu går att vidtaga en minskning av tjänstgöringstiden, man måste tillse, att denna så långt möjligt är kan avses för det egentliga utbildningsarbetet. För vinnande av detta mål har chefen för generalstaben ifrågasatt att i lämplig utsträckning anlita civil arbetskraft för ombesörjande av sådana handräckningsgöromål, som icke kunna av de icke vapenföra ensamt medhinnas. Med avseende å denna fråga vill revisionen såsom sin mening uttala, att ett anlitage av civil arbetskraft i den utsträckning, som erfordras för att de vapenföra skulle kunna helt befrias från handräckningsgöromål, skulle för försvarsväsendet medföra så avsevärda ökade kostnader, att en sådan anordning redan ur denna synpunkt torde få anses ogenomförbar. Såsom belysande för i vilken omfattning civil arbetskraft skulle behöva anskaffas, kan sålunda omnämnas, att under november månad nästlidet år icke mindre än 3,225¹⁾ vapenföra värnpliktiga dagligen togos i anspråk vid armén i och för ombesörjande av förekommande handräckningsgöromål, under det att motsvarande siffra för icke vapenföra uppgick till endast 2,889. Vidare är att märka, att åtskilliga av dessa göromål äro av den natur, att de med visst fog kunna sägas

¹⁾ I den angivna siffran ingår även vid några truppförband ett mindre antal fast anställda.

böra ingå i de vapenföras utbildning. Detta är exempelvis fallet med sådana göromål, som äro att hänföra till den egentliga vakttjänsten ävensom till vissa delar av vårdtjänsten. Slutligen torde det ur disciplinär synpunkt icke vara lämpligt att i större utsträckning än som är oundgängligen nödvändigt inom de militära etablissemangen använda sig av civil arbetskraft. De erfarenheter, man tidigare haft härutinnan, äro icke av beskaffenhet att mana till efterföljd. Revisionen vill i detta avseende endast erinra om de anmärkningar, vartill anordningen med civila personer för ombesörjande av officershästarnas skötsel på sin tid gav anledning.

Om revisionen alltså icke kan tillstyrka, att civil arbetskraft anlitas i den utsträckning, som erfordras för att de vapenföra skulle kunna helt befrias från handräkningsgöromål, så vill revisionen dock icke ställa sig avvisande mot varje tanke på användande av civil arbetskraft. Redan nu finnes vid truppförbanden viss civil personal anställd. Sålunda ombesörjes matlagning och tvätt i regel av kvinnlig personal och för värme-, vatten- och avloppsledningars skötsel finnas särskilda maskinister och eldare anställda. Det vill förefalla revisionen som om alla i samband med matlagning och tvätt samt kasernetablissemangens uppvärmning och renhållning stående göromål skulle, i den mån de icke medhinnas av de icke vapenföra, kunna utan olägenhet ombesörjas av civil arbetskraft. Därigenom skulle otvivelaktigt mycken för det egentliga utbildningsarbetet välbehöflig tid kunna inbesparas för de vapenföra. Revisionen anser därför lämpligt, att denna fråga göres till föremål för närmare utredning.

Vidkommande härefter frågan om utbildningstidens fördelning å första tjänstgöring och repetitionsövningar har chefen för generalstaben framhållit, att det i gällande värnpliktslag stadgade antalet repetitionsövningar så vitt möjligt borde bibehållas. Med avseende härå vill revisionen hänvisa till den utredning angående repetitionsövningarnas ändamål och betydelse, som lämnats i revisionens förut omförmälda den 12 sistlidne februari avgivna betänkande rörande minskning av utbildningstiden för vissa värnpliktiga av 1919 års klass. Av denna utredning framgår, att dessa övningar hava en tvåfaldig uppgift, nämligen dels att, i den mån så erfordras, uppfrika de värnpliktigas under första tjänstgöringen förvärvade kunskaper och färdigheter, dels och framför allt att möjliggöra övningar i starkare och mot förhållandena vid mobilisering i möjligaste mån svarande förband. Repetitionsövningarna utgöra så att säga slutstenen i den militära utbildningen och erbjuda de enda tillfällen för arméns befäl att erhålla erforderlig övning i förandet av trupp i större förband.

Med hänsyn härtill är det naturligt, att de militära myndigheterna skola tillmäta dessa övningar en alldeles särskild betydelse. Det torde icke heller kunna bestridas, att ju kortare den första tjänstgöringen är och ju mindre de militära kunskaperna och färdigheterna på grund därav kunna under denna tjänstgöring befästas, desto större bliver behovet av repetitionsövningar i och för sig. I de länder, vilkas härordningar bygga på det s. k. milissystemet, har man också sökt kompensera de med den korta första tjänstgöringen förenade olägenheterna genom ett flertal repetitionsövningar. På grund härav och då det är av vikt, att tillfälle beredes befälet till övning i förande av trupp i större förband, vilket endast kan ske, därest flera årsklasser deltaga i repetitionsövningarna, har revisionen i sina förslag till övningstidens fördelning å första tjänstgöring och repetitionsövningar icke ansett sig böra frångå värnpliktslagens bestämmelser rörande antalet dylika övningar vid de särskilda truppslagen. Däremot har revisionen för erhållande av en lämpligare proportion mellan första tjänstgöringen och repetitionsövningarna i vissa fall funnit sig böra föreslå en minskning av det för varje sådan övning bestämda dagantalet.

Vad slutligen angår tiden för förläggningen av första tjänstgöringen, bör givetvis, såsom chefen för generalstaben framhållit, så stor styrka av årsklassen, som är möjligt och lämpligt, sammandragas till den för utbildningen gynnsammaste delen av året, d. v. s. under sommaren. Då det emellertid i och för vakt- och vårdtjänstens upprätthållande ävensom med hänsyn till befälets sysselsättning m. m. är nödvändigt — åtminstone så länge vakanserna bland det fast anställda manskapet äro så talrika som för närvarande är fallet — att hava vapenföra värnpliktiga i tjänst året om, måste vissa kontingenter inkallas för fullgörande av första tjänstgöringen under vinterhalvåret. För att dessa kontingenter, vilka icke böra göras större än förhållandena oundgängligen påkalla, skola kunna erhålla en någorlunda nöjaktig med sommargruppen jämförlig utbildning, torde första tjänstgöringen för dem böra bestämmas något längre än för dem, som fullgöra nämnda tjänstgöring under sommarhalvåret. Vid överbägandet av frågan rörande det antal dagar, varmed tjänstgöringstiden för vinterkontingenterna sålunda bör förlängas, har revisionen kommit till det resultatet, att första tjänstgöringen lämpligen bör utökas med 30 dagar. Mot en dylik anordning, vilken i vissa fall jämväl är erforderlig, därest man vill undvika en för såväl utbildningsarbetet som den inre tjänsten synnerligen störande uppdelning av årsklassen i flera än två tjänstgöringsomgångar, torde icke rimligen några befogade anmärkningar kunna framställas. För alla sådana

värnpliktiga, exempelvis jordbruksarbetare och vissa säsongarbetare, vilka hava sin mest inkomstbringande sysselsättning förlagd till sommarhalvåret, måste det givetvis innebära en bestämd fördel att få fullgöra första tjänstgöringen under vintern, även om tjänstgöringstiden därigenom skulle bliva något förlängd. Revisionen hyser också den bestämda uppfattningen, att de värnpliktiga skola i tillräckligt antal frivilligt anmäla sig för fullgörande av den längre tjänstgöring, varom här är fråga.

Såsom längre fram kommer att närmare påvisas, torde det för täckande av erforderliga delar av året i en del fall bliva nödvändigt, att under första tjänstgöringen (tjänstgöring i en följd) hemförlova de värnpliktiga ett visst antal dagar. En sådan anordning synes emellertid böra i de värnpliktigas eget intresse vidtagas, även om den icke skulle behövas för vissa tidsperioders täckande. Den väsentliga avkortning av tjänstgöringstiderna, som av revisionen kommer att förordas, torde nämligen få till följd, att de värnpliktiga i mindre utsträckning än hittills kunna påräkna att erhålla tjänstledighet. Därest icke en viss tid för hemförlovning bestämmes, skulle manskapet därför sannolikt ofta icke få tillfälle att vid de större helgerna besöka sina hem. Ur utbildningssynpunkt torde inläggandet av ett lämpligt antal hemförlovningsdagar icke behöva medföra någon olägenhet.

Då det i vissa fall (t. ex. för värnpliktiga, som icke hava anförvanter att besöka) möjligen skulle kunna inträffa, att här avsedd hemförlovning ur de värnpliktigas egen synpunkt skulle falla sig olämplig, torde det böra medgivas de värnpliktiga, som sådant önska, att efter därom hos vederbörande militärmyndigheter gjord framställning kvarstanna i tjänstgöring intill utgången av den tjänstgöringsperiod, till vilken de inkallats.

2. Fotfolket.

Vid övervägande av frågan rörande den sammanlagda utbildningstiden för fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga har revisionen tagit till utgångspunkt nästlidet års urtima riksdags beslut rörande nedsättning av första tjänstgöringen för värnpliktiga av 1919 års klass till 120 dagar och riksdagens i samband därmed gjorda uttalande angående en eventuell inskränkning av repetitionsövningarna. Under sina förberedande överläggningar i ämnet ansåg sig revisionen därför böra närmast inrikta sig på frågan rörande repetitionsövningarnas antal och fann sig därvid böra ifrågasätta, att dessa minskades från tre till två. Därigenom skulle den sammanlagda utbildningstiden komma att uppgå till

(120 + 30 + 30 =) 180 dagar, innebärande en nedsättning av den i gällande värnpliktslag för närvarande stadgade utbildningstiden av icke mindre än (340 — 180 =) 160 dagar. Revisionen håller nämligen före, att en längre gående nedsättning av övningstiden icke kan vidtagas, därest ett utbildningsresultat av militärt värde skall kunna erhållas. Revisionen har därför stannat vid att föreslå, att utbildningstiden för fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga bestämmas till sammanlagt 180 dagar.

Beträffande denna tids fördelning å första tjänstgöring och repetitionsövningar skulle det givetvis ligga närmast till hands att låta första tjänstgöringen, i överensstämmelse med vad för 1919 års klass redan är bestämt, omfatta 120 dagar och härtill lägga två repetitionsövningar, vardera om den i värnpliktslagen bestämda tidslängden eller 30 dagar. Ur de värnpliktigas synpunkt sett måste det även innebära en bestämd fördel att få värnpliktstjänstgöringen fördelad på så få år som möjligt och med hänsyn till de med varje inkallelse förenade kostnaderna skulle en dylik anordning jämväl vara ur statsfinansiell synpunkt att föredraga. På grund av den stora betydelse för såväl truppförbandens som befälets utbildning, som repetitionsövningarna av den militära sakkunskapen tillmätas, har emellertid revisionen icke ansett sig böra frångå värnpliktslagens nuvarande bestämmelser om antalet repetitionsövningar, utan torde de värnpliktiga allt fortfarande böra deltaga i tre sådana övningar. Till detta resultat har jämväl bidragit, att bibehållandet av tre repetitionsövningar underlätta en sådan övnings förläggning till vintertiden, varigenom vinterutbildning åtminstone i viss utsträckning kan ernås. Vid sådant förhållande finner revisionen sig, i anslutning till vad chefen för generalstaben förordat, böra föreslå, att utbildningstiden fördelas å en första tjänstgöring om 105 dagar och tre repetitionsövningar, var och en om 25 dagar.

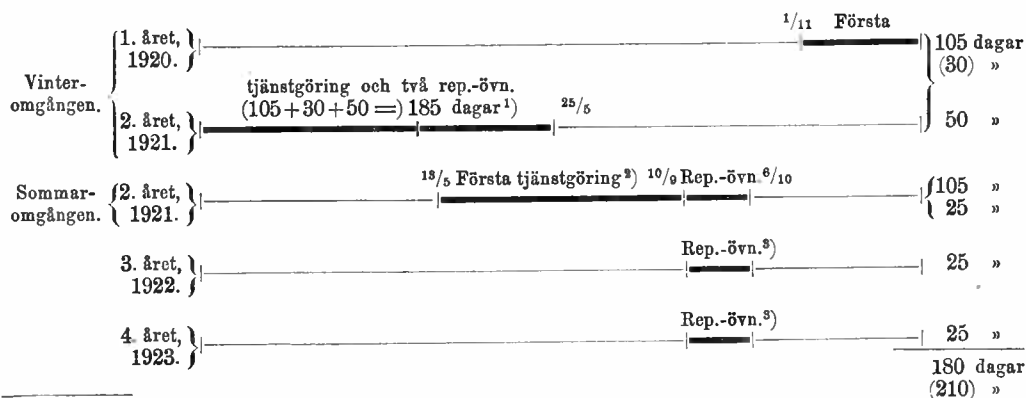
För upprätthållande av nödig vakt- och vårdtjänst måste vid infanteriet liksom vid arméns övriga vapenslag vapenföra värnpliktiga vara i tjänst inne under hela året. På grund härav och i överensstämmelse med vad förut anförts bör en mindre kontingent värnpliktiga inkallas till tjänstgöring under vinterhalvåret, och bör tiden för första tjänstgöringen för denna kontingent bestämmas till 30 dagar längre än för sommarkontingenten. Vinterkontingentens första tjänstgöring skulle alltså utgöra (105 + 30 =) 135 dagar. Under förutsättning att tjänstgöringen ordnas på nu föreslaget sätt, skulle av årets 365 dagar vapenföra värnpliktiga vara inkallade:

till första tjänstgöring:

vinterkontingenten under	135 dagar	
sommarkontingenten »	105 »	240 dagar
» repetitionsövning under	25 »	
		<u> </u>
		eller tillhopa 265 dagar.

Av året skulle alltså återstå 100 dagar. Dessa torde, i den mån så finnes oundgängligen erforderligt, tackas dels genom de värnpliktigas hemförlovning i lämpligt antal dagar under perioderna för första tjänstgöringen, dels genom att vinterkontingenten fullgör en à två repetitionsövningar om tillhopa 25 eller 50 dagar i omedelbar anslutning till nämnda tjänstgöring. Denna senare anordning, vilken redan nu tillämpas beträffande underbefäl och fackmän vid trängen och intendenturtrupperna, torde så mycket hellre böra vidtagas, som den för de värnpliktiga måste anses innebära en bestämd fördel och följaktligen kan betecknas som en kompensation för den längre tjänstgöring, som skulle åligga vinterkontingenten.

Nedanstående grafiska framställning anger den ungefärliga förläggningen av utbildningstiden vid flertalet infanteriregementen, under förutsättning att vinteromgången fullgör två repetitionsövningar i omedelbar anslutning till första tjänstgöringen.

¹⁾ Hemförlovning i 19 dagar.

²⁾ » » 14 »

³⁾ Vinteromgången fullgör endast endera av dessa båda rep.-övn.

Ann. En repetitionsövning förlägges eventuellt till vintern.

Med hänsyn till de särskilda förhållanden, som göra sig gällande i fråga om Bodens samt Karlskrona och Vaxholms fästningar ävensom å

Gottland, torde det böra överlämnas åt Kungl. Maj:t att närmare bestämma rörande utbildningstidens förläggning vid de för dessa fästningar avsedda infanteriregementena ävensom vid Gottlands infanteriregemente. Enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande torde likaledes särskilda åtgärder böra vidtagas för inkallelse av värnpliktiga till Svea och Göta livgarden för tillgodoseende av garnisonstjänstens krav inom huvudstaden.

3. Rytteriet.

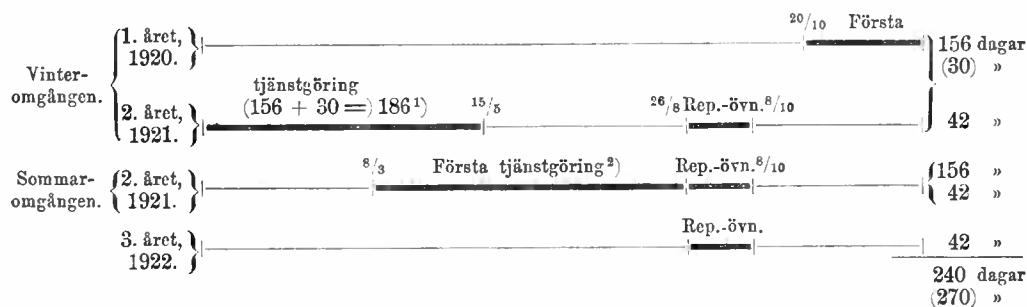
Uti det föregående har revisionen föreslagit, att utbildningstiden för fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga bestämmas till sammanlagt 180 dagar. Vid kavalleriet, liksom ock vid artilleriet och ingenjörtrupperna, kan man emellertid icke gå ned till nämnda dagantal, enär utbildningen i ridning och i de speciella övningsgrenarna då skulle bliva alltför otillfredsställande. Härtill kommer, att det för upprätthållande av häst- och materielvård är nödvändigt att vid kavalleriet hava vapenföra värnpliktiga inne i tjänstgöring året om. Med en sammanlagd tjänstgöringstid av endast 180 dagar skulle detta, såsom chefen för generalstaben påvisat, icke kunna ske med mindre än att värnpliktskontingenten uppdelades i tre omgångar. Detta åter skulle hava till följd, att antalet värnpliktiga i varje omgång bleve så ringa, vid flertalet truppförband endast 10 man per skvadron, att det komme att helt och hållet tagas i anspråk endast för häst- och materielvård. Att på detta sätt inkalla värnpliktiga utan att meddela dem någon utbildning i vapentjänst måste emellertid anses stå i uppenbar strid med hela värnpliktstjänstgöringens syfte och bör därför, även om det nu endast gäller ett provisorium i avvaktan på en ny härordnings antagande, icke ifrågakomma.

Om revisionen alltså icke ansett sig kunna förorda en så långt gående nedsättning av utbildningstiden vid kavalleriet som till 180 dagar, har revisionen å andra sidan funnit alternativet om en sammanlagd övningstid av 300 dagar icke i behörig mån tillgodose de värnpliktigas intresse. Avkortningen av utbildningstiden skulle i detta fall endast bliva 65 dagar, under det att infanteriets värnpliktiga skulle komma i åtnjutande av 160 dagars minskning av övningstiden. Att bereda kavalleriets värnpliktiga en lika lång avkortning är emellertid icke möjligt, därest man — med vidhållande av kravet på att de värnpliktiga skola erhålla åtminstone någon om än icke ur militär synpunkt fullt tillfredsställande utbildning — vill undvika värnpliktskontingentens uppdelning i tre omgångar. Revisionen har därför kommit till det resultat, att den

minsta sammanlagda övningstid, som för närvarande kan ifrågasättas för kavalleriets vapenföra värnpliktiga, är 240 dagar eller 60 dagar längre än som av revisionen föreslagits för motsvarande kategori vid fotfolket. Denna tjänstgöringstid torde, i enlighet med vad chefen för generalstabben föreslagit, böra uppdelas på en första tjänstgöring om 156 dagar och två repetitionsövningar om samma dagantal som för närvarande eller 42 dagar. Repetitionsövningarna böra liksom nu fullgöras under andra och tredje åren.

En sammanlagd tjänstgöringstid av 240 dagar förutsätter, att värnpliktskontingenten uppdelas på två omgångar, av vilka den ena fullgör första tjänstgöringen under vinterhalvåret och den andra under sommarhalvåret. I enlighet med vad revisionen förut anfört, bör tiden för första tjänstgöringen för vintergruppen förlängas med 30 dagar. Med hänsyn till angelägenheten av att erhålla bästa möjliga utbildningsresultat torde flertalet av de värnpliktiga böra tilldelas sommarkontingenten.

Omstående grafiska framställning utvisar tjänstgöringens ungefärliga fördelning enligt nu nämnda grunder.

¹⁾ Hemförlövning i 20 dagar.

²⁾ " " 14 "

Även om tjänstgöringen ordnas på sätt ovan föreslagits, torde det emellertid icke kunna bestridas, att på grund av det stora antalet vakanser bland det fast anställda manskapet avsevärda svårigheter komma att uppstå för utbildningsarbetets bedrivande. Vid de med hänsyn till vakansantalet sämst ställda truppförbanden, enkannerligen Norrlands dragonregemente, komma, därest icke särskilda åtgärder vidtagas, de värnpliktiga att huvudsakligen få ägna sig åt hästvärden. Visserligen ingår i detta begrepp, sådant det av de militära myndigheterna fattas, icke

endast den egentliga hästskötseln, utan jämväl ridning, således en mycket viktig gren av den kavalleristiska utbildningen, men å andra sidan är det uppenbart, att man icke kan inskränka sig till enbart ridutbildning. Uti rytтарutbildningen ingå jämväl andra utbildningsgrenar, såsom spaning och annan fälttjänst, signalering, eldstrid m. m., samtliga avsedda att bibringa den värnpliktige sådana färdigheter och kunskaper, att han kan intaga sin plats såsom menig inom skvadronen. Vill man därför uppnå ett någorlunda nöjaktigt utbildningsresultat, måste man givetvis ordna så, att de värnpliktigas tid icke enbart eller huvudsakligast upptages av häst- och materielvården.

Uti sitt den 12 februari 1920 avgivna betänkande rörande minskning av utbildningstiden för vissa värnpliktiga av 1919 års klass har revisionen redan föreslagit en åtgärd i sådan riktning, nämligen en ökning av hästkassationen för innevarande år från normala 9 procent till 18 procent. Den minskning i hästantalet, som därav skulle följa, är dock — särskilt som en ny om än reducerad remontklass i år måste tillföras kavalleriet — icke så stor, att ovannämnda svårigheter bortelimineras. Då någon ytterligare minskning av hästantalet för närvarande icke lämpligen torde böra ifrågasättas, är den utväg, som ligger närmast till hands, att, såsom i nyssnämnda betänkande även föreslagits, söka i största möjliga utsträckning utackordera för utbildningens bedrivande ej erforderliga hästar till fodervärdar ävensom att under lämpliga tider av sommaren hålla dylika hästar på betesgång. Då emellertid, enligt vad vederbörande myndigheter uppgivit, utackordering icke torde, åtminstone i landets nordligare delar, kunna ske i nämnvärt större utsträckning än som redan äger rum och betesgång av naturliga skäl kan anordnas endast under en jämförelsevis kort tid av året, är det icke att förvänta, att förenämnda åtgärder skola medföra något mera omfattande resultat. Revisionen finner sig därför böra föreslå en annan utväg, nämligen att tillföra de truppförband, vilka därav äro i särskilt behov, ett ökat antal värnpliktiga.

Redan nu har Kungl. Maj:t med hänsyn till det stora antalet vakanser bland det fast anställda manskapet funnit sig böra tilldela vissa truppförband större värnpliktskontingenter än som normalt skulle tillkomma dem. Sålunda har föreskrivits, att för exempelvis Norrlands dragonregemente skola bland 1920 års klass uttagas 200 värnpliktiga i stället för normalt 150. Denna ökade uttagning hänför sig emellertid till regementets behov med den i gällande värnpliktslag stadgade övningstiden av 365 dagar och är givetvis icke tillfyllest, därest, såsom revisionen föreslår, nämnda tid avkortas till 240 dagar. Då årets in-

skrivningsförrättningar redan äro avslutade, kan någon ökad uttagning icke på angivet sätt äga rum. Revisionen finner sig därför böra föreslå, att Kungl. Maj:t bemyndigas att, i den mån sådant finnes för utbildningsarbetets ändamålsenliga bedrivande samt erforderlig häst- och materielvård oundgängligen nödigt, beordra erforderligt antal fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga att vid rytteriet fullgöra sin värnplikt med 210 dagar eller samma dagantal, som föreslagits för vintergruppen vid fotfolket. Denna tjänstgöring synes böra få fullgöras i en följd. I betraktande av den stora fördel, som fullgörandet av hela värnplikts-tjänstgöringen i en följd innebär för de värnpliktiga, torde man med säkerhet kunna antaga, att det erforderliga antalet skall bliva fyllt utan att tvångskommendering behöver tillgripas, särskilt om kännedomen om denna möjlighet i god tid bliver de värnpliktiga meddelad. Mot en dylik åtgärd torde från infanteriets synpunkt icke någon befogad invändning kunna göras, då enligt vad revisionen inhämtat, 1920 års klass är så talrik, att infanteriet utan någon större olägenhet kan avstå från det antal värnpliktiga, varom här är fråga. Att den föreslagna åtgärden likväl kommer att medföra vissa svårigheter ur mobiliseringssynpunkt m. m., torde icke kunna bestridas, men dessa synas enligt revisionens mening icke vara av den art, att de böra tillmätas en avgörande betydelse.

4. Artilleriet.

Likasom vid kavalleriet utgör vid artilleriet utbildningstiden för de vapenföra värnpliktiga för närvarande sammanlagt 365 dagar. Såsom förut nämnts, kan man vid artilleriet icke stanna vid en så låg tjänstgöringstid som 180 dagar, en övningstid som med hänsyn till behovet av att för häst- och materielvårdens upprätthållande hava vapenföra värnpliktiga inne i tjänstgöring året om skulle nödvändiggöra värnpliktskontingentens uppdelning på tre omgångar med alla därav följande stora olägenheter i olika hänseenden. Å andra sidan måste det givetvis anses uteslutet att bestämma utbildningstiden vid artilleriet längre än vid kavalleriet. Då revisionen för detta senare truppslag förordat en sammanlagd utbildningstid av 240 dagar, finner revisionen sig böra föreslå, att samma dagantal bestämmes för artilleriet tilldelade vapenföra värnpliktiga. Denna tjänstgöringstid torde, på sätt chefen för generalstaben föreslagit, böra fullgöras:

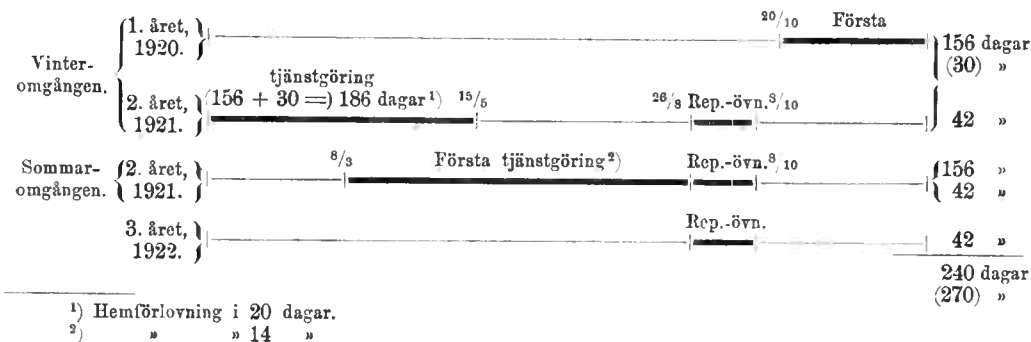
vid *fält- och positionsartilleriet* ävensom vid *fästningsartilleriet å Karlsborg* med en första tjänstgöring om 156 dagar och en repetitionsövning om 42 dagar under vardera av andra och tredje åren, samt

vid *fästningsartilleriet i Boden* med en första tjänstgöring om 170 dagar och en repetitionsövning om 35 dagar under vart och ett av tredje och fjärde åren.

Den av revisionen för artilleriet sålunda föreslagna utbildningstiden av 240 dagar förutsätter, att värnpliktskontingenten uppdelas på två omgångar, av vilka den ena fullgör första tjänstgöringen under vinterhalvåret och den andra under sommarhalvåret. I överensstämmelse med vad revisionen förut anfört, bör tiden för första tjänstgöringen för vintergruppen förlängas med 30 dagar. För erhållande av bästa möjliga utbildningsresultat torde i och för vintertjänstgöringen endast böra uttagas det antal, som finnes oundgängligen erforderligt.

Nedanstående grafiska framställningar utvisa tjänstgöringens ungefärliga fördelning enligt nu nämnda grunder.

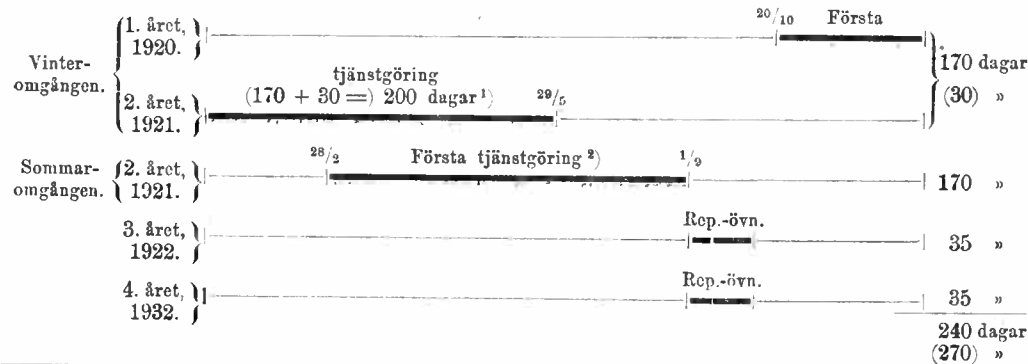
Fält- och positionsartilleriet samt fästningsartilleriet å Karlsborg.

¹⁾ Hemförlovning i 20 dagar.

²⁾ " " 14 "

Fästningsartilleriet i Boden.

¹⁾ Hemförlovning i 20 dagar.

²⁾ " " 14 "

På grund av det även vid artilleritruppförbanden förefintliga stora antalet vakanser bland det fast anställda manskapet, torde det jämväl vid detta truppslag, liksom vid kavalleriet, bliva nödvändigt att av de fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga beordra erforderligt antal till tjänstgöring vid artilleriet under 210 dagar. Det av revisionen i förevarande hänseende beträffande kavalleriet föreslagna bemyndigandet för Kungl. Maj:t torde alltså böra avse jämväl artilleriet.

5. Ingenjörtrupperna.

I överensstämmelse med vad revisionen föreslagit beträffande kavalleriet och artilleriet finner revisionen sig böra föreslå, att utbildningstiden för ingenjörtrupperna tilldelade vapenföra värnpliktiga, vilken för närvarande är densamma som vid nyssnämnda båda truppslag eller 365 dagar, bestämmes till sammanlagt 240 dagar. Denna tjänstgöringstid torde, i enlighet med vad chefen för generalstaben föreslagit, böra fullgöras:

vid *fältingenjör- och fälttelegraftrupperna* med en första tjänstgöring om 170 dagar och en repetitionsövning om 35 dagar under vardera av andra och tredje åren, samt

vid *fästningsingenjörtrupperna* med en första tjänstgöring om 170 dagar och en repetitionsövning om 35 dagar under vardera av tredje och fjärde åren.

Tjänstgöringstidens bestämmande till 240 dagar förutsätter, likasom vid övriga truppslag, värnpliktskontingentens uppdelning på två omgångar, av vilka den ena fullgör första tjänstgöringen under vinterhalvåret och den andra under sommarhalvåret. För den förra bör tjänstgöringstiden utökas med 30 dagar. För uppnående av möjligast bästa utbildningsresultat bör, såsom chefen för generalstaben i sitt i ärendet avgivna yttrande jämväl förutsatt, det stora flertalet värnpliktiga tilldelas sommarkontingenten.

Nedanstående grafiska framställning utvisar tjänstgöringens ungefärliga fördelning enligt nu angivna grunder.

Vinter- omgången.	{ 1. året, } 1920. }	$\xrightarrow{\hspace{10em}} \overset{20/10}{\text{Första}}$		} 170 dagar (30) "
		{ 2. året, } 1921. }	$\xrightarrow{\hspace{10em}} \overset{29/5}{\text{tjänstgöring}} \quad \overset{2/9}{\text{Rep.-övvn.}} \overset{8/10}{\text{}} \xrightarrow{\hspace{10em}}$	
Sommar- omgången.	{ 2. året, } 1921. }		$\xrightarrow{\hspace{10em}} \overset{1/3}{\text{Första tjänstgöring}} \quad \overset{8/10}{\text{Rep.-övvn.}} \xrightarrow{\hspace{10em}}$	
		{ 3. (4) året, } 1922. }	$\xrightarrow{\hspace{10em}} \overset{\text{Rep.-övvn.}}{\text{}} \xrightarrow{\hspace{10em}}$	
				240 dagar (270) "

¹⁾ Hemförlövning i 20 dagar.

²⁾ " " 14 " .

³⁾ Rep.-övning äger rum för fästningsingenjörtrupperna under vart och ett av 3. och 4. åren, för övriga ingenjörtrupper under vart och ett av 2. och 3. åren.

Till följd av de jämväl vid ingenjörtrufförbanden förefintliga talrika vakanserna bland det fast anställda manskapet torde av fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga erforderligt antal få beordras till tjänstgöring under sammanlagt 210 dagar i en följd vid de ingenjörtrufförband, där detta med hänsyn till utbildningsarbetet samt erforderlig häst- och materielvård finnes vara oundgängligen nödigt.

6. Trängen.

Såsom ovan nämnts, utgör utbildningstiden för trängen tilldelade vapenföra värnpliktiga enligt gällande värnpliktslag sammanlagt 240 dagar. För 1919 års klass har emellertid denna tid enligt nästlidet års urtima riksdags beslut minskats med 30 dagar eller till samma dagantal, som infanteriet tilldelade värnpliktiga av nämnda årsklass hava att fullgöra, d. v. s. 210 dagar. Vid sådant förhållande och då revisionen i det föregående för infanteriet föreslagit en sammanlagd utbildningstid av 180 dagar, finner revisionen sig böra tillstyrka, att samma övningstid fastställs för trängen tilldelade vapenföra värnpliktiga. I enlighet med vad chefen för generalstaben föreslagit, torde denna tjänstgöringstid böra fullgöras:

vid trängen i egentlig trängtjänst och i sjukbärartjänst med en första tjänstgöring om 105 dagar och tre repetitionsövningar, var och en om 25 dagar, före utgången av fjärde och femte året, samt

vid trängen i egentlig sjukvårdstjänst med en första tjänstgöring om 130 dagar och en repetitionsövning om 25 dagar under vart och ett av andra och fjärde åren.

På grund av nödvändigheten av att med hänsyn till häst- och materielvård m. m. hava vapenföra värnpliktiga inne i tjänstgöring under större delen av året måste liksom vid övriga truppslag värnpliktskontingenten för egentlig trängtjänst uppdelas i två omgångar, av vilka den ena fullgör första tjänstgöringen under vinterhalvåret och den andra under sommarhalvåret. För den förra utökas tjänstgöringen med 30 dagar. Då emellertid erforderlig del av året icke härigenom kan täckas, torde enahanda anordning böra vidtagas som vid infanteriet, nämligen att låta vinterkontingenten fullgöra en à två repetitionsövningar i omedelbar anslutning till första tjänstgöringen samt att hemförlova de värnpliktiga under lämpliga tider av tjänstgöringsperioderna.

Beträffande kontingenterna för sjukbärartjänst och egentlig sjukvårdstjänst synes en dylik uppdelning i omgångar däremot icke lämpligen böra ske, enär värnpliktskontingenterna äro så små (per trängkår 68 resp. 32 man), att utbildningens ändamålsenliga bedrivande genom en sådan anordning skulle äventyras. Det torde därför vara fördelaktigast att sammanhålla dessa grupper med inryckning för den ena på hösten och för den andra på våren, varvid för höstgruppen en utökning av tjänstgöringstiden med 30 dagar bör beräknas.

Omstående grafiska framställningar utvisa tjänstgöringens ungefärliga fördelning, under förutsättning,

- att vid egentlig trängtjänst vinteromgången fullgör två repetitionsövningar i omedelbar följd med första tjänstgöringen;
- att vid sjukbärartjänst inryckning sker på våren; samt
- att vid egentlig sjukvårdstjänst inryckning sker på hösten.

Egentlig trängtjänst.

Vinter- omgången.	{ 1. året, 1920. } och två rep.-övn. { 2. året, 1921. }	(105 + 30 + 50 =) 185 dagar ¹⁾ ¹⁴⁾ / ₅	²⁰ / ₁₀ Första tjänstgöring	{ 105 dagar (30) " "
			{ 50 " "	
Sommar- omgången.	{ 2. året, 1921. } { 3. året, 1922. } { 4. året, 1923. }		¹³ / ₅ Första tjänstgöring ²⁾ Rep.-övn. ⁶ / ₁₀	{ 105 " " { 25 " " { 25 " " { 25 " "
			Rep.-övn. ³⁾	
			Rep.-övn. ³⁾ ⁴⁾	
			{ 180 dagar (210) " "	

1) Hemförlovnin i 20 dagar.

2) " " 14 " "

3) Vinteromgången fullgör endast endera av dessa båda rep.-övn.

4) En rep.-övn. eventuellt i stället under femte året.

Sjukbärartjänst.

1. året, 1921. }	13/5 Första tjänstgöring. ¹⁾ Rep.-övn. 6/10	105 dagar 25 "
3. året, 1922. }	Rep.-övn.	25 "
4. året, 1923. }	Rep.-övn. ²⁾	25 "
		180 dagar

¹⁾ Hemförlövning i 14 dagar.

²⁾ En rep.-övn. eventuellt i stället under femte året.

Egentlig sjukvårdstjänst.

1. året, 1920. }	20/10 Första tjänst-	130 dagar (30) "
2. året, 1921. }	göring (130 + 30 = 160 dagar ¹⁾ 13/4 10/3 Rep.-övn. 6/10	
4. året, 1923. }	Rep.-övn.	25 "
		180 dagar (210) "

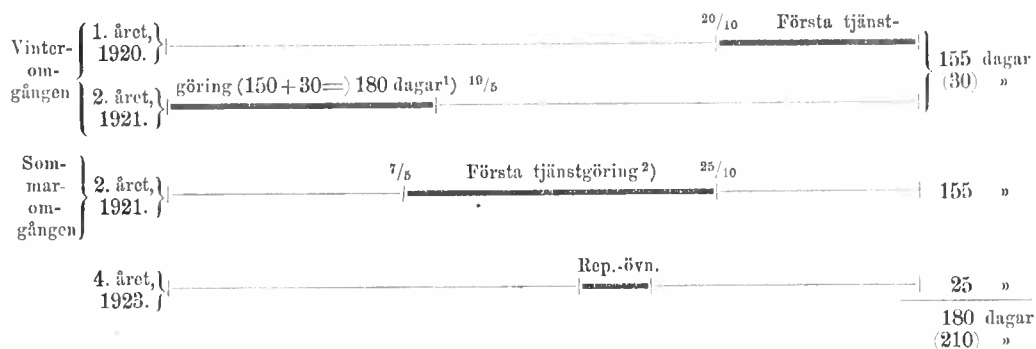
¹⁾ Hemförlövning i 14 dagar.

7. Intendenturtrupperna.

Då utbildningstiden vid intendenturtrupperna för närvarande är densamma som vid trängen och revisionen i det föregående funnit sig böra tillstyrka, att övningstiden vid sistnämnda truppslag bestämmes till sammanlagt 180 dagar, får revisionen föreslå, att samma utbildningstid fastställas för intendenturtrupperna. Då någon anledning icke synes föreligga att frågå den i värnpliktslagen fastställda principen om repetitionsövningarnas lika längd vid infanteriet, trängen och intendenturtrupperna, torde utbildningstiden böra fullgöras med en första tjänstgöring om 155 dagar samt en repetitionsövning om 25 dagar under fjärde året.

Även vid ifrågavarande truppslag måste värnpliktskontingenten uppdelas i tjänstgöringsomgångar, enär förrådstjänsten m. m. året om måste vederbörligen upprätthållas. Liksom vid övriga truppslag synes vinteromgångens tjänstgöring böra gent emot sommargruppens förlängas med 30 dagar.

Omstående grafiska framställning utvisar tjänstgöringens ungefärliga fördelning enligt ovan angivna grunder.

1) Hemförlövning i 20 dagar.

2) " " " 15 "

8. Underbefäl och fackmän vid fotfolket, trängen och intendenturtrupperna.

Vad först beträffar frågan, huruvida uttagning för utbildning till underbefäl eller fackmän bör under provisorietiden över huvud taget äga rum, har, såsom förut nämnts, dylik uttagning icke verkställts bland 1918 och 1919 års värnpliktsklasser. Härigenom har givetvis en brist på underbefäl och fackmän uppstått, vilken i händelse av inträffande mobilisering kommer att göra sig så mycket mera märkbar, som tillgången på utbildade f. d. fast anställda på grund av de senare årens synnerligen dåliga rekryteringsresultat allt mer och mer minskas. Ur mobiliseringssynpunkt måste det alltså anses angeläget, att utbildning av underbefäl och fackmän åter kommer till stånd. Detta är emellertid jämväl fallet med hänsyn till fredsövningarnas bedrivande. På grund av det stora antalet vakanser bland det fast anställda manskapet, möta nämligen vid repetitionsövningarna avsevärda svårigheter icke blott att förse de olika förbanden och formationerna med nödigt underbefäl utan jämväl att anskaffa för desamma erforderligt specialutbildat manskap, såsom kulsprutemanskap, signalister, sjukvårdsmän och kommissarier. Slutligen torde jämväl böra framhållas, att vissa för en blivande ny härordnings uppbyggande betydelsefulla försök med granatkastare, lätta kulsprutor m. m. torde böra under den närmaste tiden anordnas vid infanteriet, för vilka försök erfordras en längre utbildningstid än den som av revisionen föreslagits för huvudmassan av de värnpliktiga. Av

nu angivna skäl finner revisionen sig böra tillstyrka, att uttagning för utbildning till underbefäl eller fackmän äger rum bland fotfolket, trängen och intendenturtrupperna tilldelade vapenföra värnpliktiga av 1920 års klass.

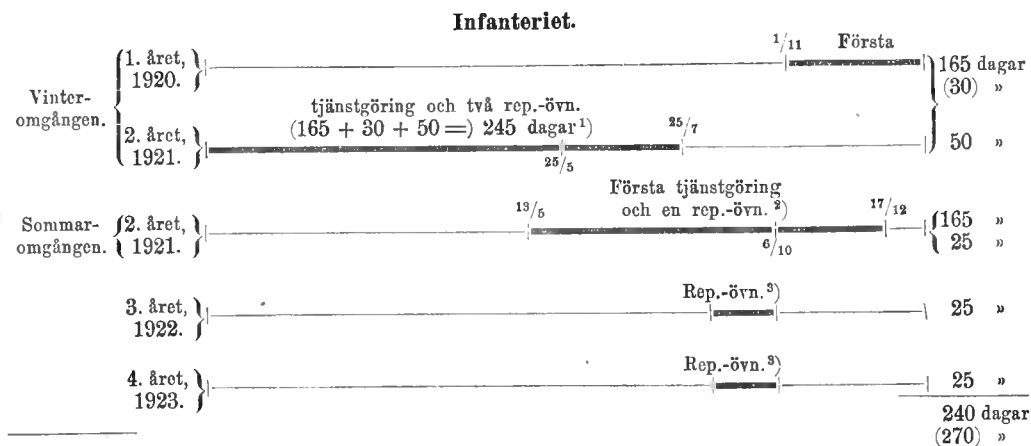
Såsom förut nämnts, skola för ifrågavarande utbildning enligt värnpliktslagens bestämmelser uttagas högst 14 procent vid fotfolket, trängen i egentlig trängtjänst och intendenturtrupperna samt högst 10 procent vid trängen i sjukbärartjänst och i egentlig sjukvårdstjänst. Chefen för generalstaben har nu, under åberopande av mobiliseringsbehovet och behovet av specialutbildad personal, föreslagit, att uttagningen vid fotfolket höjes till omkring 20 procent. Detta förslag finner revisionen sig emellertid icke kunna tillstyrka. Utan att för närvarande vilja uttala sig angående vilken uttagningsprocent för framtiden kan bli erforderlig, håller nämligen revisionen före, att värnpliktslagens bestämmelser härutinnan böra under provisorietiden lämnas oförändrade.

Vad utbildningstiden beträffar, utgör denna för underbefäl och fackmän vid fotfolket för närvarande sammanlagt 400 dagar eller 60 dagar mera än för de vapenföra värnpliktiga i allmänhet. Sistnämnda dagantal representerar alltså den tid, som ansetts erforderlig för ifrågavarande utbildning utöver den första tjänstgöring, som kommer flertalet av de värnpliktiga till del. Detta dagantal torde därför böra läggas till det av revisionen för de värnpliktiga i allmänhet föreslagna dagantalet eller 180 dagar. Den sammanlagda utbildningstiden för underbefäl och fackmän vid fotfolket skulle alltså komma att uppgå till 240 dagar. I enlighet med vad för närvarande är fallet, torde denna tid böra uppdelas å en första tjänstgöring och tre repetitionsövningar. Första tjänstgöringen bör alltså omfatta 165 dagar och varje repetitionsövning 25 dagar. För de värnpliktiga, vilka fullgöra första tjänstgöringen under vinterhalvåret, bör denna likasom för övriga till vinterkontingenten hörande värnpliktiga utökas med 30 dagar. Med avseende å tiden för repetitionsövningarnas fullgörande stadgas i värnpliktslagen, att desamma skola äga rum under andra, tredje och fjärde åren. Härutinnan anser sig revisionen icke böra föreslå någon ändring. Då det emellertid kan befinnas lämpligt att, såsom redan nu är fallet vid trängen och intendenturtrupperna, förlägga en eller två repetitionsövningar i omedelbar anslutning till första tjänstgöringen, torde bestämmelserna rörande repetitionsövningarna böra givas en sådan avfattning, att en dylik anordning möjliggöres.

Den sammanlagda utbildningstiden för underbefäl och fackmän vid trängen och intendenturtrupperna utgör för närvarande 365 dagar eller 125 dagar mera än för övriga dessa vapenslag tilldelade värnpliktiga.

Med hänsyn härtill skulle det möjligen kunna ifrågasättas, huruvida icke i enlighet med vad för infanteriets underbefäl och fackmän föreslagits sistnämnda dagantal borde läggas till den av revisionen för trängens och intendenturtruppernas övriga värnpliktiga föreslagna utbildningstiden av 180 dagar. Då man emellertid härigenom skulle för underbefäl och fackmän vid trängen och intendenturtrupperna komma upp till en sammanlagd tjänstgöringstid av 305 dagar, d. v. s. avsevärt längre än för övriga kategorier vapenföra värnpliktiga i allmänhet, kan en dylik anordning givetvis skäligen icke tillstyrkas. Revisionen finner sig för sin del böra föreslå, att utbildningstiden bestämmes till samma dagantal som för underbefäl och fackmän vid infanteriet eller sammanlagt 240 dagar. Denna tjänstgöringstid torde såsom för närvarande är fallet böra uppdelas i en första tjänstgöring och tre repetitionsövningar. Då var och en av dessa, i överensstämmelse med vad som föreslagits beträffande övriga trängen och intendenturtrupperna tilldelade värnpliktiga, bör omfatta 25 dagar, skulle således på första tjänstgöringen falla 165 dagar. Liksom vid övriga truppslag torde värnpliktskontingenten böra uppdelas på två omgångar, därvid tjänstgöringen för vinterkontingenten förlänges med 30 dagar. Likasom för närvarande bör möjlighet finnas att förlägga en à två repetitionsövningar i omedelbar anslutning till första tjänstgöringen. Beträffande tiden för dessas fullgörande synes därför endast böra såsom hittills stadgas, att de skola äga rum före utgången av fjärde eller femte året.

Omstående grafiska framställningar visa tjänstgöringens ungefärliga fördelning för underbefäl och fackmän i enlighet med ovan angivna grunder och i anslutning till de diagram, som i det föregående lämnats för respektive truppslag.

¹⁾ Hemförlovning i 20 dagar.

²⁾ " " 25 "

³⁾ Vinteromgången fullgör endast endera av dessa båda rep.-övn.

Intendenturtrupperna.

Vinter- om- gången.	{ 1. året, } 1920.	-----	^{20/10} Första tjänstgöring	-----	} 165 dagar. (30) " 50 "
	{ 2. året, } 1921.	-----	och två rep.-övn. (165 + 30 + 50 =) 245 dagar ¹⁾ ^{13/7}	-----	
			^{9/5}		
Sommar omgången.	{ 2. året, } 1921.	-----	^{7/5} Första tjänstgöring och två rep.-övn. ²⁾	-----	} 215 "
			^{22/12}		
	{ 4. året, } 1923.	-----	Rep.-övn. ^{22/10}	-----	} 25 " 240 dagar. (270) "

¹⁾ Hemförlovning i 20 dagar.

²⁾ " " 13 " .

B. Marinen tilldelade värnpliktiga.

1. Allmän tjänst, sjötjänst eller stationstjänst.

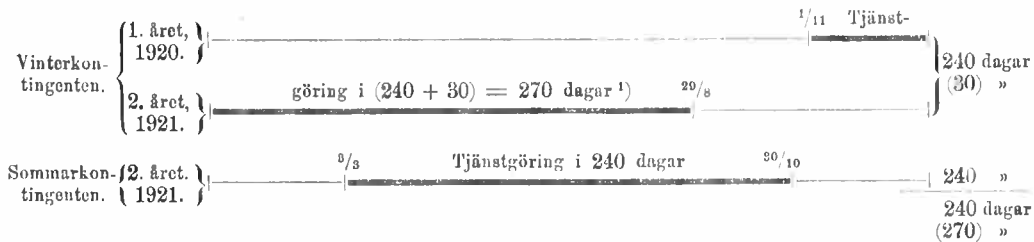
Vad först angår utbildningstiden för marinen i *allmän tjänst och sjötjänst* tilldelade vapenföra värnpliktiga, utgör denna, som förut nämnts, för närvarande 360 dagar. Uti den av marinmyndigheterna verkställda utredningen rörande förutsättningarna för en minskning av utbildningstiden till alternativt 180, 240 eller 300 dagar har gjorts gällande, att en avkortning av tjänstgöringstiden till såväl 180 som 240 dagar förutsatte bland annat, att 1920 års klass av marinen i sjötjänst tilldelade värnpliktiga ökades med 750 man genom överföring från hären, samt att anslaget till flottans krigsberedskap och övningar ökades för möjliggörande av mera omfattande övningar under vintertid. Begränsades åter avkortningen till 300 dagar, skulle däremot såväl den nuvarande planen för de värnpliktigas utbildning som gällande normalövningsplan kunna i stort sett oförändrade tillämpas. Någon ökning av vare sig den flottan tilldelade värnpliktskontingenten eller övningsanslaget skulle därför i detta fall icke bliva erforderlig. En utbildningstid av 300 dagar skulle alltså i förhållande till de båda andra alternativen medföra betydande fördelar.

Att bestämma utbildningstiden för flottans ifrågavarande värnpliktiga till 300 dagar, anser sig emellertid revisionen icke kunna tillstyrka. I det föregående har övningstiden för kavalleriet, artilleriet och ingenjör-

trupperna tilldelade vapenföra värnpliktiga föreslagits till 240 dagar. Då flottans värnpliktiga enligt nu gällande bestämmelser hava 5 dagar kortare tjänstgöringstid än nyssnämnda truppslag tilldelade värnpliktiga — enligt 1901 års värnpliktslag 65 dagar kortare — är det tydligt, att 240 representerar det dagantal, varöver man i förevarande fall icke rimligen kan gå. Aft bestämma övningstiden så kort som till 180 dagar, torde däremot icke få anses tillrädligt med hänsyn till därmed förenade olägenheter ur såväl utbildnings- som krigsberedskapssynpunkt. Revisionen har därför stannat vid att förorda en övningstid av 240 dagar.

På grund av de olägenheter, som enligt de marina myndigheternas uppfattning skulle följa med den sålunda avkortade utbildningstiden, har revisionen undersökt, huruvida icke dessa olägenheter skulle kunna undvikas genom att, på sätt revisionen föreslagit beträffande härens vinterkontingenter, öka utbildningstiden med 30 dagar för den grupp värnpliktiga, som är avsedd att inkallas på hösten, samt genom att under tjänstgöringsperioden hemförlova dessa värnpliktiga i mindre kontingenter under sammanlagt 30 dagar. Genom dessa åtgärder skulle tjänstgöringsperioden för de till denna grupp hörande värnpliktiga komma att omfatta 300 dagar. De värnpliktiga skulle sålunda kunna inrycka och utbildas på sätt marinmyndigheterna föreslagit för första värnpliktskontingenten enligt alternativet 300 dagars utbildningstid. Mot en dylik anordning torde från de värnpliktigas synpunkt ingen befogad invändning kunna göras, då man tager i betraktande den stora fördel, som ligger i tjänstgöringens fullgörande i en följd och befrielse från alla på kommande år inkräktande repetitionsövningar. Härtill kommer, att den 30 dagar längre tjänstgöringen kommer att fullgöras av de å sjömanshus inskrivna värnpliktiga, vilka under sin värnpliktstjänstgöring utbildas i eget yrke samt få tillgodoräkna sig därunder erhållen sjötid för uppflyttningar m. m. inom handelsflottan. För sommarkontingenten skulle utbildningstiden, 240 dagar, förläggas till tiden mars—oktober. De till denna grupp hörande värnpliktiga skulle alltså erhålla omkring två månaders rekrytutbildning i land före påbörjandet av flottans sommarövningar och sedermera under sommaren användas på sätt marinmyndigheterna förutsatt för andra värnpliktskontingenten under alternativet 300 dagar.

Nedanstående grafiska framställning utvisar tjänstgöringens ungefärliga fördelning enligt ovan angivna grunder.

¹⁾ Hemförlövning i 30 dagar.

Det här föreslagna sättet för utbildningstidens förläggning synes tillgodose flottans intressen ur såväl utbildnings- som krigsberedskaps-synpunkt i ungefär samma utsträckning som den av marinmyndigheterna framlagda planen för utbildningstidens fördelning vid alternativet 300 dagars utbildningstid. Vid sådant förhållande och då de med alternativet 240 dagars utbildningstid förbundna olägenheterna av överföring till flottan av ett stort antal vid mobilisering obehövligen väpnade och ökning av övningsanslaget genom nyssnämnda anordning skulle kunna undvikas, finner sig revisionen böra tillstyrka, att tjänstgöringen för marinen i allmän tjänst och sjötjänst tilldelade väpnade ordnas på sätt ovan angivits.

Vad härefter angår utbildningstiden för marinen i *stationstjänst* tilldelade väpnade väpnade, är denna för närvarande densamma som för marinen i allmän tjänst och sjötjänst tilldelade väpnade, eller 360 dagar. Då revisionen ansett sig böra föreslå en nedsättning av utbildningstiden för de båda sistnämnda grupperna till 240 dagar, synes det revisionen rättvist, att även här ifrågavarande väpnade komma i åtnjutande av samma nedsättning, och att alltså utbildningstiden för marinen i *stationstjänst* tilldelade väpnade väpnade bestämmas till 240 dagar.

I fråga om utbildningstidens förläggning ansluter sig revisionen till det av marinmyndigheterna härutinnan framlagda förslaget.

2. Kustartilleritjänst.

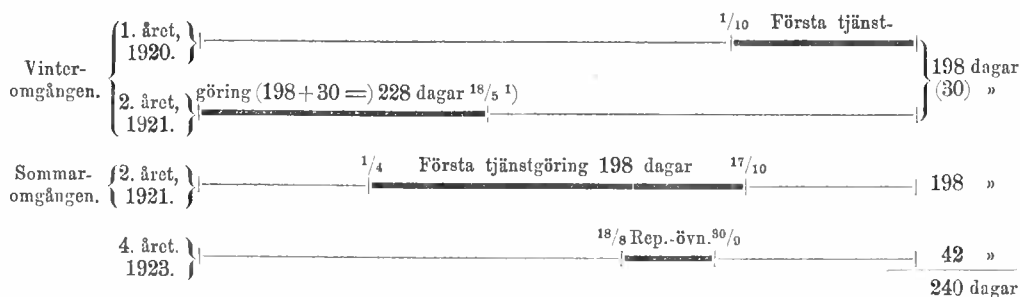
Utbildningstiden för marinen i kustartilleritjänst tilldelade väpnade väpnade utgör för närvarande sammanlagt 365 dagar. Då revisionen ansett sig böra föreslå en nedsättning av utbildningstiden för marinen övriga väpnade väpnade ävensom för väpnade, tilldelade härens specialvapen, till 240 dagar, finner revisionen sig böra tillstyrka, att utbildningstiden jämväl för nu ifrågavarande väpnade bestämmas till 240 dagar.

Beträffande förläggningen av denna tjänstgöringstid hava olika meningar gjort sig gällande hos marinens myndigheter. Chefen för kustartilleriet har sålunda av utbildningshänsyn föreslagit, att samtliga värnpliktiga skola inrycka på en gång, under det att chefen för marinstabben med hänsyn till nödvändigheten av att upprätthålla en viss grad av krigsberedskap året runt vid kustfästningarna förordat en inryckning i omgångar, oaktat därmed förenade betydande olägenheter.

Revisionen har icke ansett sig böra taga ställning till denna fråga, vilken lämpligen synes böra av Kungl. Maj:t göras till föremål för särskild utredning. Skulle det därvid befinnas lämpligt att verkställa en inkallelse i omgångar, anser revisionen, att utbildningstiden för de till vinterkontingenten hörande värnpliktiga bör ökas med 30 dagar, i likhet med vad revisionen föreslagit för värnpliktiga, tilldelade härens specialvapen. Likaså kan det möjligen finnas önskvärt att genom hemförlovning i högst 30 dagar öka tjänstgöringsperioden för vintergruppen. Därigenom skulle nämligen de till denna grupp hörande värnpliktiga beredas möjlighet till ett mera utsträckt deltagande i den praktiska skjututbildningen på våren och i mineringsskolans övningar.

På grund av det även vid kustartilleriets truppförband förefintliga stora antalet vakanser bland det fast anställda manskapet, kan det jämväl vid kustartilleriet, liksom vid kavalleriet, artilleriet och ingenjörtrupperna, möjligen bliva nödvändigt att av de fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga beordra erforderligt antal till tjänstgöring vid kustartilleriet under 210 dagar. Det av revisionen i förevarande hänseende beträffande nyssnämnda truppslag vid hären föreslagna bemyndigandet för Kungl. Maj:t torde alltså böra avse jämväl kustartilleriet.

Under förutsättning att inkallelse äger rum i två omgångar, skulle tjänstgöringen kunna ordnas på sätt nedanstående grafiska framställning utvisar.

¹⁾ Tjänstgöringsperioden kan eventuellt förlängas genom hemförlovning i högst 30 dagar.

II. Vapenföra studenter och med dem i värnpliktshänseende likställda.

A. Hären tilldelade studenter och likställda.

1. Studenter och likställda med undantag av medicine studerande, veterinärer, tandläkare och apotekare.

Såsom ovan nämnts, utgör utbildningstiden för hären tilldelade vapenföra studenter och likställda enligt gällande värnpliktslag sammanlagt 485 dagar, vilken tjänstgöring, med undantag för medicine studerande, veterinärer, tandläkare och apotekare, fullgöres med en första tjänstgöring och två repetitionsövningar. Inryckningen till första tjänstgöringen äger rum i slutet av juni under första värnpliktsåret och fortgår därefter i en följd till slutet av augusti eller början av september månad andra året. I anslutning till första tjänstgöringen fullgöres en repetitionsövning med utryckning under förra hälften av oktober månad. Den återstående repetitionsövningen äger rum å motsvarande tid under tredje året. Utbildningen avser bibringande av kompetens för tjänstgöring såsom plutonchef vid infanteriet eller i motsvarande befattning vid de övriga truppslagen (vid kavalleriet troppchefs ställföreträdare, vid artilleriet och ingenjörtrupperna troppchef, vid trängen avdelningschef, vid trängformation plutonchef, vid sjukvårdsformation sjukhusunderofficer m. m. samt vid intendenturtrupperna plutonchef vid förplägnadskompani o. d.).

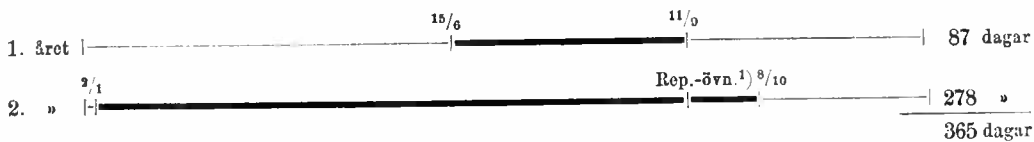
Tydligt är, att den för studenter och likställda sålunda bestämda långa tjänstgöringstiden skall, särskilt för dem som bedriva eller hava för avsikt att bedriva studier vid universitet, högskolor och andra utbildningsanstalter — och detta utgör givetvis det stora flertalet — vara högst betungande. Under första tjänstgöringen gå två lästerminer helt och hållet till spillo och på grund av de båda repetitionsövningarnas avslutande först inemot mitten av oktober månad ytterligare två halva lästerminer. Att detta skall för de värnpliktiga innebära de allvarligaste olägenheter med hänsyn till deras såväl studier som ekonomi, torde icke närmare behöva utvecklas. Också har från ifrågasvarande värnpliktigas sida vid upprepade tillfällen framhållits, att icke blott en avkortning av tjänstgöringstiden utan jämväl och framför allt en ändrad förläggning av densamma vore av behovet pakallad.

Vad då först beträffar tjänstgöringstidens längd, ligger det i sakens natur, att då man nu går att vidtaga en väsentlig nedsättning av utbildningstiden för vapenföra värnpliktiga i allmänhet, man icke kan för studenter och likställda bibehålla den nuvarande långa tjänstgöringstiden, även om denna, såsom från de militära myndigheternas sida göres gällande, är behöflig för att de värnpliktiga skola kunna utbildas för de befattningar, för vilka de avses. Den olikställighet, som för närvarande råder mellan dessa och övriga värnpliktiga, skulle därigenom bliva ännu mera framträdande och med all sannolikhet komma att betraktas som en uppenbar orättvisa. Revisionen finner sig därför böra föreslå en väsentlig nedsättning av den för studenter och likställda för närvarande bestämda tjänstgöringstiden, och detta så mycket mera som en dylik nedsättning jämväl ur allmänskulturell synpunkt måste anses vara väl motiverad. Under sina överläggningar rörande tjänstgöringstidens längd har revisionen kommit till det resultatet, att denna bör bestämmas till 365 dagar, eller samma dagantal som av försvarsberedningarna på sin tid föreslogs för utbildning av värnpliktiga truppförare. Även om resultatet av en sålunda bestämd tjänstgöringstid icke kan bliva detsamma som med den nuvarande väsentligt längre tiden, torde dock, såsom av chefens för generalstaben i ärendet avgivna yttrande framgår, en sådan utbildning kunna bibringas de värnpliktiga, att vid infanteriet, trängen och intendenturtrupperna vissa av dem bliva någorlunda nöjaktigt användbara som plutonchefer (motsvarande befattningar) under vanliga förhållanden och de övriga halvtroppcheferutbildade. Vid kavalleriet, artilleriet och ingenjörtrupperna säges däremot utbildning såsom troppchef (motsvarande befattning, vid kavalleriet troppchefs ställföreträdare) icke kunna meddelas. Visserligen kan det med fog ifrågasättas, huruvida man över huvud taget bör ålägga studenter och likställda en längre tjänstgöringstid än övriga värnpliktiga endast för att utbilda dem till underbefäl, men med hänsyn till den för närvarande rådande stora bristen på dylikt befäl torde, åtminstone under provisorietiden och innan man på annat sätt fått nämnda brist avhjälpt, en dylik anordning kunna fullt försvaras.

Vad härefter angår tjänstgöringstidens förläggning och fördelning å första tjänstgöring och repetitionsövningar, torde, i överensstämmelse med vad förut anförts, härvid böra ordnas så, att de värnpliktiga vållas minsta möjliga avbräck i sina studier. Med hänsyn härtill uppgjorde revisionen sina båda förut omförmälda alternativ till tjänstgöringens förläggning och fördelning. Då av chefens för generalstaben i ärendet av-

givna yttrande framgår, att det såsom alternativ I betecknade — innefattande tjänstgöringstidens fördelning i en första tjänstgöring, vilken skulle fullgöras med omkring tre månader under första årets sommar-månader och med återstoden under andra året med inryckning i januari månad, samt med en repetitionsövning i omedelbar anslutning till första tjänstgöringen — är det ur militär synpunkt fördelaktigare, finner revisionen sig böra tillstyrka, att tjänstgöringstiden ordnas i överensstämmelse med vad i nämnda alternativ föreslagits. Därigenom komma de värnpliktiga i åtnjutande av icke blott en avsevärd förkortning — 120 dagar — av den nuvarande övningstiden utan jämväl den stora fördelen, att de, som bedriva studier, behöva vara borta från dessa endast under en och en halv lästermin. I detta sammanhang anser sig revisionen böra framhålla, att sådana åtgärder i fråga om undervisningsplanerna vid tekniska högskolan och liknande läroanstalter böra vidtagas, att de värnpliktiga, vilka hava för avsikt att bedriva studier vid nämnda läroanstalter, kunna påbörja dessa studier under andra värnpliktsåret.

Huru revisionen tänkt sig tjänstgöringstidens förläggning, framgår närmare av nedanstående grafiska framställning.

1) Dagantalet = det för vederbörigt truppslag fastställda.

2. Värnpliktiga medicine studerande, veterinärer, tandläkare och apotekare.

Likasom för övriga studenter och likställda bör tjänstgöringstiden jämväl för medicine studerande, veterinärer, tandläkare och apotekare bestämmas till sammanlagt 365 dagar.

I enlighet med värnpliktslagens föreskrifter bör denna tjänstgöringstid uppdelas å militärutbildning, fackutbildning och facktjänstgöring. Beträffande det antal dagar, som bör tillmätas för var och en av dessa tre utbildningsperioder, torde det såsom hittills böra ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma. Revisionen anser sig endast böra framhålla, att den för sin del icke har något att erinra mot att tjänstgöringstiden fördelas på sätt chefen för generalstaben uti sitt i ärendet avgivna yttrande ifrågasatt.

B. Marinen tilldelade studenter och likställda.

1. Allmän tjänst och sjötjänst.

Under hänvisning till vad förut anförts beträffande hären tilldelade studenter och likställda, finner revisionen sig böra föreslå, att utbildningstiden jämväl för ifrågavarande värnpliktiga bestämmas till 365 dagar.

Beträffande tjänstgöringens förläggning ansluter sig revisionen till det av marinmyndigheterna gjorda uttalandet.

2. Stationstjänst.

a) *Värnpliktiga ingenjörer och elektroingenjörer.*

Under återopande av vad ovan anförts beträffande hären tilldelade studenter och likställda anser revisionen, att utbildningstiden jämväl för här ifrågavarande värnpliktiga bör bestämmas till 365 dagar.

Beträffande utbildningstidens förläggning anser revisionen det av marinmyndigheterna framlagda förslaget lämpligt.

b) *Värnpliktiga intendent.*

Jämväl för dessa värnpliktiga synes utbildningstiden böra avkortas till 365 dagar, och ansluter sig revisionen till det av marinmyndigheterna framlagda förslaget rörande utbildningstidens förläggning.

I likhet med högste befälhavaren över kustflottan, anser revisionen, att ifrågavarande värnpliktiga även med den sålunda avkortade tjänstgöringstiden kunna beredas en tämligen nöjaktig utbildning, åtminstone för flertalet av de tjänster, för vilka de hittills varit avsedda.

c) *Värnpliktiga läkare.*

Även för de värnpliktiga läkarna bör tjänstgöringstiden, i likhet med vad som föreslagits beträffande övriga studenter och likställda, avkortas till 365 dagar.

Mot det av marinmyndigheterna gjorda förslaget beträffande utbildningstidens förläggning har revisionen intet att erinra.

3. Kustartilleritjänst.

Under hänvisning till vad förut anförts beträffande hären tilldelade studenter och likställda, anser revisionen, att utbildningstiden jämväl för här ifrågavarande värnpliktiga bör bestämmas till 365 dagar. Tjänstgöringen torde böra ordnas på sätt chefen för kustartilleriet föreslagit.

III. Icke vapenföra värnpliktiga.

1. Icke vapenföra i allmänhet.

Uti det föregående har revisionen föreslagit, att utbildningstiden för den stora huvudmassan vapenföra värnpliktiga, nämligen för de fotfolket tilldelade, nedsattes från 340 dagar till 180 dagar. Under förutsättning att tjänstgöringstiden för icke vapenföra i allmänhet, för närvarande 240 dagar, minskades i samma proportion, skulle man för dem komma till en tjänstgöringstid av inemot 130 dagar. Att bestämma en så kort tjänstgöringstid för de icke vapenföra, synes emellertid vara uteslutet på grund av den vid såväl armén om marinen förekommande stora mängden handräckningsgöromål av olika slag, för vilkas ombesörjande ifrågavarande värnpliktiga i främsta rummet äro avsedda. Såsom revisionen redan förut framhållit, måste för närvarande vapenföra värnpliktiga i mycket stor utsträckning tagas i anspråk för handräckningstjänst, ett förhållande som givetvis är ägnat att utöva ett synnerligen menligt inflytande på det egentliga utbildningsarbetet. Med hänsyn till angelägenheten av att för uppnåendet av ett gott utbildningsresultat kunna i största möjliga utsträckning för övningarna disponera den för de vapenföra värnpliktiga föreslagna kortare tjänstgöringstiden, skulle det snarare kunna ifrågasättas, huruvida icke tjänstgöringstiden vid de olika vapenslagen borde vara densamma för de icke vapenföra som för de vapenföra. Då emellertid riksdagen uti sin förenämnda skrivelse den 2 oktober 1919 angående ändrad utbildningstid för vissa värnpliktiga av 1919 års klass förutsatt, att tjänstgöringstiden för icke vapenföra värnpliktiga icke komme att överstiga den sammanlagda utbildningstid, som kunde bliva bestämd för *fotfolket* tilldelade vapenföra värnpliktiga, har revisionen funnit sig böra föreslå, att tjänstgöringstiden för icke vapenföra värnpliktiga bestämmas till 180 dagar.

I enlighet med vad chefen för generalstaben föreslagit bör tjänstgöringen, såsom för närvarande är fallet, fullgöras antingen i en följd med början under första eller andra året eller ock med en första och en andra tjänstgöring under de tre första åren.

2. Icke vapenföra studenter och likställda.

Uti det föregående har revisionen föreslagit, att utbildningstiden för såväl hären som marinen tilldelade vapenföra studenter och likställda nedsattes från 485 respektive 500 dagar till 365 dagar. Då en proportionsvis lika stor avkortning torde böra vidtagas av den för icke vapenföra studenter och likställda för närvarande stadgade tjänstgöringstiden, finner revisionen sig böra föreslå, att denna bestämmes till sammanlagt 275 dagar.

I enlighet med nu gällande bestämmelse torde tjänstgöringen för icke vapenföra studenter och likställda i allmänhet böra fullgöras i en följd med början under första eller andra året.

Beträffande icke vapenföra medicine studerande, veterinärer, tandläkare och apotekare samt marinen i stationstjänst tilldelade ingenjörer och intendentur gälla samma synpunkter, som revisionen förut framhållit i fråga om motsvarande kategorier vapenföra.

Så långt försvarsrevisionens motivering för och exemplifiering av bestämmelserna i det förslag till lag om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1920 års klass, som nämnda beredning framlagt.

I proposition nr 430 har nu Kungl. Maj:t upptagit och framfört ovan återgivna förslag, dock så förändrat, att antalet utbildningsdagar för varje truppslag nedsatts med ytterligare 30 dagar. Denna minskning av utbildningstiden har befunnits tillämplig icke blott å infanteriet, trängen och intendenturtrupperna med sina av revisionen föreslagna 180 dagar, utan förordas även för rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet, fästningsartilleriet, fästningsingenjörtrupperna, fältingenjör- och fälttelegraftrupperna samt marinen med en av revisionen föreslagna övningstid på sammanlagt 240 dagar. Den enda avvikelser från denna siffra förekommer för vapenföra värnpliktiga, omnämnda i § 27 mom. 1 B och C värnpliktslagen, för vilka föreslås en nedsättning från 365 till 330 eller med 35 dagar. För icke vapenföra studenter och likställda upptager propositionen samma tid som den i försvarsrevisionens förslag angivna eller 275 dagar.

De skäl, som av föredragande departementschefen i propositionen åberopas för denna genomgående och likformiga avvikelse äro:

att försvarsrevisionen vid förslaget avgivande icke varit enig;

att departementschefen i valet mellan olika meningar inom revisionen ansluter sig till vissa reservanternas uttalade allmänna synpunkter: a) att revisionens förslag icke tillräckligt »tillvaratager de möjligheter

till inskränkning som låta förena sig både med den av revisionen uttryckta åsikten om det militärpolitiska läget och med hänsyn till bevarandet av den förefintliga organisationen»; b) att »de med en förkortning förbundna riskerna svårligen kunna på objektiva grunder avvägas och att ett visst mått av godtycke sålunda är ofrånkomligt»; c) att »det under dessa övergångsår icke synes nödvändigt att räkna med en krigsmobilisering av här ifrågavarande värnpliktiga» samt slutligen d) att det torde »vara nödvändigt att definitivt övergiva vinterlinjen även i den starkt modifierade form som försvarsrevisionen här tänkt sig densamma».

Gent emot den detaljmotivering, försvarsrevisionen lämnat för sina förslag — vilken motivering icke i propositionen fått annat omnämnande än en hänvisning till det i riksdagen icke utdelade, men på särskild rekvisition av den enskilde riksdagsmannen för denne tillgängliga betänkandet — synes propositionens motiv verka föga sakligt övertygande.

Angående då först »splittringen» inom försvarsrevisionen borde den omständigheten, att fyra dess medlemmar — och däribland de båda militärt utbildade ledamöterna — påkalla en väsentligt längre utbildningstid än den revisionen föreslår, ha utgjort särskild anledning för Kungl. Maj:t att överväga, huruvida på goda grunder nämnda tid kunde förkortas utöver den av revisionen förordade. När så icke skett, får hänvisningen till splittringen karaktär av en politisk solidaritetssträvan från vederbörande departementschefers sida gent emot de åt andra flygeln gående, i propositionen åberopade reservanterna, vilken strävan endast föga synes ha att skaffa med ett objektvt bedömande av frågan om utbildningstidens längd.

Beträffande åter spørsmålet huruvida försvarsrevisionens förslag på bästa sätt tillvaratager möjligheterna till inskränkning av utbildningstiden synes svar därå kunna erhållas endast efter prövning av, vilka resultat som kunna ernås med den ena eller andra utbildningsplanen. För att komma till det lägre antalet dagar har departementschefen fått *dels* slå sönder infanteriets årsgrupp i tre å olika tider inkallade omgångar och därmed *helt avstänga* betydande delar av de vapenföra värnpliktiga från *all* militär utbildning, *dels* avskriva *all vinterutbildning* — en åtgärd av för den övriga utbildningens faktiska värde ytterst allvarlig art — och *dels* genom minskning i antalet och omfattningen av repetitionsövningarna väsentligt reducera befälets mest givande och betydelsefulla utbildningstillfällen. När dessa och åtskilliga andra, om också mindre viktiga militära värdeförluster vägas mot den ytterligare reduktion av utbildningstidens längd, som departementschefen genom sitt 30

dagars tillägg utöver revisionens avkortningsförslag åstadkommit, då torde man finna, att samma och ännu starkare skäl än de, som förmått departementschefen att underkänna de av honom eljes åberopade reservanternas sätt att tillvarataga möjligheterna till inskränkning vid specialvapnen i ännu högre grad kunna göras gällande emot den kungliga propositionen i vad denna skiljer sig från försvarsrevisionens hemställan. Därest det i propositionen angivna ledmotivet för provisoriets ordnande, nämligen att det bör ske med »bevarandet av den förefintliga organisationen» och att alla rubbade »ingrepp» böra »undvikas intill dess frågan om det framtida ordnandet av vårt försvarsväsen i dess helhet föreligger», skall i sak följas, då torde om försvarsrevisionens förslag både kunna och böra fällas det omdömet att *det tillvaratager möjligheterna till inskränkning så långt det med fasthållandet av nyssnämnda ledmotiv är möjligt.* Detta förhållande torde icke upphävas av det av departementschefen understrukna, av reservanterna förskottsvis lämnade medgivandet ifråga om reservationen, att densamma givetvis grundats på »ett visst mått av godtycke». Ej heller förändras innebörden av det av försvarsrevisionen framburna förslaget genom departementschefens accept av reservanternas egendomliga sats, att deras utbildningsförslag icke räknar med »en krigsmobilisering för här ifrågavarande värnpliktiga». Kan och vågar den för försvarsväsendets effektivitet i förhållande till därpå nedlagda personliga offer och ekonomiska utgifter främst ansvarige göra ett dylikt betraktelsesätt till sitt, då framstår det tillika såsom fullständigt oförklarligt varför han för vissa grupper värnpliktige funnit nödigt öka den av hans meningsfränder inom revisionen reservationsvis föreslagna utbildningstiden. Och det är likaledes omöjligt inse, varför icke vissa bland dessa reservanter slutligt hållit på den sammanlagda utbildningstid av i ett och allt 90 eller 130 dagar, som de vid upprepade tillfällen inom försvarsrevisionen påyrkat.

Vidkommande slutligen vinterutbildningen må i detta sammanhang erinras om huru under senare tid från alla håll viss sådan ansetts vara oundgängligen erforderlig. Icke blott de militära experterna — och i detta hänseende hava de som stått försvarsrevisionen till buds icke utgjort något undantag — utan jämväl samtliga civila utredningsmän på detta område hava givit uttryck för den uppfattning att ett land med vårt klimat och geografiska läge icke kan undvara all dylik utbildning. En planläggning, som icke under vinterförhållanden prövar och tillämpar den försvarsberedskap, som en under andra förhållanden meddelad utbildning skapat, måste, har man ansett, betecknas såsom ensidig och mindervärdig. Till denna åskådning hava samtliga i försvars-

frågornas behandling deltagande politiska partier genom en mängd upprepade beslut givit sin anslutning. Att då under det nu inledda provisoriet helt bryta med denna allmänna åskådning och därur framgången erfarenhet synes knappast vara att »bevara den förefintliga organisationen» eller att avstå från sådana »ingrepp» vilka »böra undvikas till dess frågan om det framtida ordnandet av vårt försvarsväsen i dess helhet föreligger». Jämväl härutinnan synes oss försvarsrevisionen hava bjudit starkare skäl för den ståndpunkt revisionen intagit.

Härtill må läggas att såvitt vi känna, intet annat europeiskt land hittills mera otvetydigt i handling frivilligt ådagalagt sin redobogenhet att medverka till en allmän avveckling av försvarsväsendet, än Sverige, även med antagandet av försvarsrevisionens förslag, i sin behandling av försvarsfrågan uppvisat. Att därutöver gå till ett försvagande, som på vissa punkter närmar sig desorganisation, synes icke vara av sakliga hänsyn tillrådligt eller påkallat.

Under sådana förhållanden hava undertecknade känt det som en plikt att för riksdagens övervägande framlägga jämsides med den kungl. propositionen rörande utbildningstiden för värnpliktiga av 1920 års klass jämväl försvarsrevisionens förslag därom med därtill hörande motivering.

Under åberopande av vad såväl av försvarsrevisionen som här ovan anförts få vi hemställa

att riksdagen må, med avslag å Kungl. Maj:ts i propositionen nr 430 framställda förslag, för sin del antaga ovan omförmälda av försvarsrevisionen i dess den 4 maj 1920 avgivna betänkande framlagda »Förslag till Lag om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1920 års klass».

Stockholm den 29 maj 1920.

Carl Ekman.

S. H. Kvarnzelius.